

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 70-90-Х РОКІВ ХІХ СТ.

**Українська література II половини
ХІХ ст. в контексті розвитку
суспільства певного часу**

Суспільно-історичні та літературні події 70—90-х років XIX ст.

Роки	Суспільні події	Мистецькі події
1861	Скасування кріпацтва	Творчість І. Нечуя-Левицького, Панаса Мирного, І. Карпенка-Карого, І. Франка та інших письменників. Заснування журналу «Киевская старина» (1882). Творчість художників Л. Жемчужникова, М. Клодта, В. Максимова, О. Саврасова, І. Рєпіна; творчість М. Пимоненка, А. Куїнджі, О. Мурашка, К. Трутовського та ін.. Розвиток музичного мистецтва (П. Сокольський, М. Лисенко, М. Мусоргський, С. Людкевич та ін.) Видання журналів «Правда» (1867-1898), «Зоря» (1880-1897), «Світ» (1881-1882), «Житєіслово» (1894-1897), газети «Діло» (1880-1939)
1861-1874	Земська, судова, міська реформи	
1863	Циркуляр міністра внутрішніх справ П. Валуєва	
1876	Таємний Емський указ про заборону української мови	
80-ті рр. XIX ст.	Діяльність народних гуртків	
1885-1891	Поширення страйкового робітничого руху	
1886-1889	Поширення селянського руху; масове розорення селян, їх різке розшарування. Розвиток капіталізму в Європі	
1888	Указ Олександра III про заборону вживання української мови в офіційних установах	

Українофільство

Східна Україна

Хлопомани

В. Антонович, Т.
Рильський, П.Житецький
та ін.
«Українська громада»
«Стара громада»

Народництво

«Землі і волі»
«Народна воля»
«Чорний переділ» (Київ,
Харків, Одеса, Полтава)
«Київська комуна»
«Унія» (Полтава)

Українофільство

Західна Україна

Народовство

В.Шашкевич, Ф.
Заревич,
К.Климкович,
Є.Згарський

- єдність українських земель;
- розвиток української літератури;
- створення єдиної літературної мови

Товариства

- 1868 - культурно-просвітницьке товариство «Просвіта»
- 1873 - Південно-Західний відділ Російського географічного товариства (Київ)
- 1873 - Літературне товариство ім.Т.Шевченка (м.Львів)
- 1892 - Наукове товариство ім.Т.Шевченка

Колективна робота

- Назвіть усі основні літературні напрями української літератури та їх представників.

Літературні напрями	Представники
В українській літературі 70-90-х років ХІХ ст. співіснували й розвивалися літературні напрями: реалізм, натуралізм («натуральна школа»), пізній романтизм, з'являються паростки модернізму.	

Реалізм

Спільні риси з європейським реалізмом

- ✓ Об'єктивне відображення дійсності
- ✓ Типовий герой у типових обставинах
- ✓ Правдивість відтворення темних сторін життя
- ✓ Соціальна й психологічна детермінованість характерів

Своєрідність українського реалізму

- ✓ Уперше розвивається як цілісний художній комплекс
- ✓ Звернення до народних джерел
- ✓ Співіснування романтизму й реалізму
- ✓ Етнографічний характер реалізму
- ✓ Тенденція до гомоцентризації
- ✓ Багатство та різнобічність тематичних, стильових, художньо-зображальних пошуків

Ознаки течій та представники української літератури 70—90-х років XIX ст.

Літературні течії	Характеристика	Представники
Реалізм	Правдиве, об'єктивне, всебічне відображення дійсності, «типові характери за типових обставин»	І. Франко, І. Карпенко-Карий, П. Грабовський, І. Нечуй-Левицький та ін.
Натуралізм	Природознавчий підхід у вивченні «видів» і «типів» людей; культ неприкрашеної дійсності; описовість; пояснення характеру людини спадковими рисами	І. Франко та ін. (елементи у творчості)
Романтизм	Перевага суб'єктивного над об'єктивним; виняткові характери, виняткові обставини; поєднання високого і низького, трагічного і комічного; увага до національно-історичної тематики	О. Кобилянська, М. Вороний, М. Коцюбинський (елементи)
Модернізм	Психологізм у зображенні, нові форми вираження, увага до краси слова	О. Кобилянська, В. Стефаник, О. Олесь, В. Винниченко та ін. (елементи)

РОДИ ТА ЖАНРИ ЛІТЕРАТУРИ

ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА

ЕПОС

МАЛІ ЖАНРИ

ЕСЕ

НАРИС

КАЗКА

НОВЕЛА

ОПОВІДАННЯ

ГУМОРЕСКА

СЕРЕДНІ ЖАНРИ

ЕПІЧНА
ПОЕМА

ПОВІСТЬ

ВЕЛИКІ ЖАНРИ

РОМАН

ЕПОПЕЯ

ЛІРО-ЕПОС ТА ІНШІ ПРОМІЖНІ РОДОВО- ЖАНРОВІ УТВОРЕННЯ

ХУДОЖНЯ БІОГРАФІЯ

РОМАН

ПОВІСТЬ

ОПОВІДАННЯ

ЛІРИКА

ОДА

ПАНЕГІРИК

ЕЛЕГІЯ

ГІМН

СЮЖЕТ

ДУМКА

ПІСНЯ

РОМАНС

МЕДИТА-
ЦІЯ

ПОРТРЕТ

ПОСЛАН-
НЯ

ПОЕМА

БАЙКА

БАЛАДА

ПОЕМА

СПІВОМОВКА

МЕМУАРИ

ЛИСТ

ЩОДЕННИК

НОТАТКИ

НАРИС

ПОВІСТЬ

РОМАН

ЛІТЕРАТУРНИЙ ПОРТРЕТ

ДРАМА

КОМЕ-
ДІЯ

ФАРС

ВОДЕ-
ВІЛЬ

ДРАМА

МЕЛО-
ДРАМА

ТРАГЕ-
ДІЯ

ІНТЕРМЕДІЯ

Українська проза

Панас Мирний

- Розширення тематики
- Форма об'єктивної оповіді
- Авторські відступи, коментарі
- Жанрове збагачення
- Панівні повістєво-романні жанри

Іван Франко

Борис Грінченко

Іван Нечуй-Левицький

Українська проза

Роман

- ✓ *Соціальний* (А.Свидницький «Люборацькі»)
- ✓ *Соціально-психологічний* (Панас Мирний «Повія», «Хіба ревуть воли, як ясла повні»)
- ✓ *Проблемно-ідеологічний* (І.Нечуй-Левицький «Хмари», І.Франко «Лель і Полель»)

Українська проза

Повість

- ✓ **Родинно-побутова**
(І.Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»)
- ✓ **Соціально-побутова** (І.Нечуй-Левицький «Бурлачка»)
- ✓ **Ідеологічно-проблемна** (Панас Мирний «Лихі люди»,
Б.Грінченко «Сонячний промінь»)
- ✓ **Публіцистична** (М.Павлик «Юрко Куликів»)
- ✓ **Історична** (І.Франко «Захар Беркут»)

Українська поезія

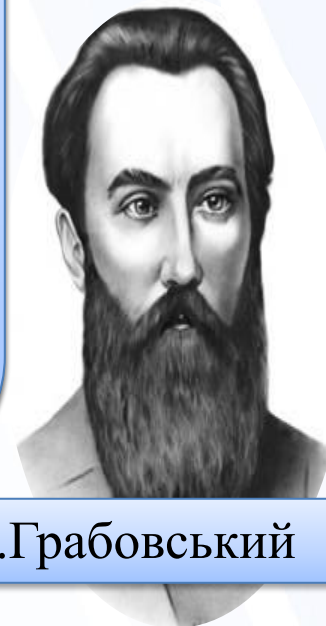
І. Манжура

В. Самійленко

О. Кониський

П. Грабовський

Поема
*Соціально-
побутова*
Історична
Філософська

<https://uk.wikipedia.org>

Українська література

Драматургія

- **М.Кропивницький** «Глитай, або ж Павук», «Доки сонце зійде, роса очі виїсть»
- **М.Старицький** «Не судилось», «Талан»
- **І.Карпенко-Карий** «Мартин Боруля», «Хазяїн», «Сто тисяч»
- **І.Франко** «Украдене щастя»

Театр корифеїв

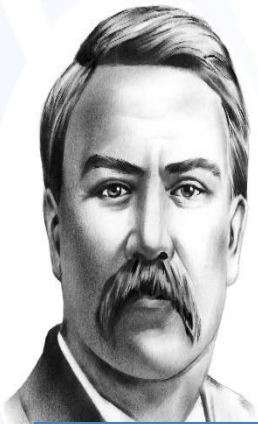
Микола
Садівський

Панас
Саксаганський

Марко
Кропивницький

Іван Карпенко-Карий

Марія
Заньковецька

Українська література 70-90-х років XIX ст.

Виберіть одну правильну відповідь

1. Який стильовий напрям був панівним в українській літературі 70-90-х років XIX ст.?

- А романтизм В реалізм
- Б натуралізм Г модернізм

2. Укажіть рису, яка відрізняє український реалізм від європейського:

- А соціальна детермінованість характерів
- Б етнографічний характер
- В об'єктивне відображення дійсності
- Г типовий герой у типових обставинах

3. Яку назву отримав громадівський рух другої половини XIX ст. в Україні?

- А українофільство Б москвофільство

В слов'янофільство Г русофобія

4. До яких епічних жанрів найчастіше зверталися письменники в 70-90-ті роки XIX ст.?

- А оповідання та нариси
- Б повісті та романи
- В повісті та оповідання
- Г романи та оповідання

5. Яку назву отримав професійний театр 70-90-х років XIX ст.?

- А «театр професіоналів»
- Б «аматорський театр»
- В «театр корифеїв»
- Г «український театр»

Українська література 70-90-х років XIX ст.

1. В
2. Б
3. А
4. Б
5. В

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

- **С.Р. 1** Опрацювати та доповнити конспект "Складні суспільно-політичні умови розвитку української літератури 70-90-х років ХІХ ст.. Розвиток реалізму, натуралізму, пізнього романтизму. Розвиток поезії, прози, драматургії."
- Підготувати біографію І. Нечуй-Левицького, прочитати повість «Кайдашева сім'я»

